

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
ANDIJON DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI**

“TASDIQLAYMAN”
ADTI rektori **M. M. Nazimov**
“ 2025 yil

**«BOLALAR KASALLIKLARI PROPEDEVTIKASI»
FANINING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	900000-	Sog`liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	910000 -	Sog`liqni saqlash
Ta'lim yo`nalishi:	60910300	-Pediatriya ishi

Andijon 2025 yil

Fan/ kodi BKP14-508	O'quv yili 2025-2026	Semestr 5-6	Kreditlar 8.0	
Fan/ turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Xaftadagi dars soatlari 3	
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Bolalar kasalliklari propedevtikasi	120	120	240
<p>I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni kichik va katta yoshdagi bolalarda uchraydigan klassik ko‘rinishidagi patologiyalarga birlamchi tashxis qo‘yish, asoratlarni aniqlash, ushbu kasalliklarni to‘g‘ri davolash bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni shakllantirishdir. Fanning vazifalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kasallikning etiologiyasi, patogenezini, klinik xususiyatlari, asoratlari bo‘yicha bilimlarni shakllantirish. – O‘rganilayotgan patologiyani davolash tamoyillarini o‘rgatish; – Ushbu kasalliklarni asosiy klinik, laborator va instrumental diagnostik ko‘rsatkichlarini tahlil qilishni o‘rgatish. – Anamnez yig‘ish, klinik ko‘ruv o‘tkazish, tekshirish rejasini tuzish, taxminiy va yakuniy tashxis qo‘yishni o‘rgatish; – Kasallik tarixini to‘ldirish, kundalik va epikriz yozishni o‘rgatish; – Davolash taktikasini ishlab chiqish, xamda o‘rganilayotgan patologiyani profilaktika chora tadbirlarini o‘tkazish. <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I.Fan tarkibiga qo'yidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">V- semestr</p> <p>1-mavzu. Fanga kirish. Bolalar kasalliklari propedevtikasi faniga kirish, fanni maqsadi va vazifalari. Jahonda va O‘zbekistonda pediatriyani rivojlanish tarixi. O‘zbekistonda pediatriyani rivojlanishiga hissa qo‘shgan olimlar. Homilani rivojlanish bosqichlari. Homilaga ta'sir qiluvchi teratogen omillarni roli va ahamiyati. Bolalik davrlarining xarakteristikasi. Odam ontogenezida bolalik davrlarini rivojlanish bosqichlari.</p> <p>2-mavzu. Bolalarni jismoniy rivojlanishi va jismoniy rivojlanishni buzilishlar semiotikasi. Bolalarni jismoniy rivojlanishining asosiy ko‘rsatkichlari. JSST tomonidan ishlab chiqarilgan besh yoshgacha bolalarni o‘shish va rivojlanish standartlari va o‘shish hamda rivojlanish egrichiziqlari bo‘yicha baholash. “Biologik akseleratsiya” haqida tushuncha. Bolalar jismoniy rivojlanishni buzilish semiotikasi (oqsil-energetik yetishmovchiligi, paratrofiya, semizlik,</p>				

gigantizm, nanizm).

3-mavzu. Bolalarda asab-ruhiy sistemasini anatomo-fiziologik hususiyatlari, buzilishlar semiotikasi. Statika, motorikani rivojlanish bosqichlari. Nutqni, emotsiya va muloqot shakllarini rivojlanishi. Motorikani baholashda muoffaqiyatlar ekrani. (MKJ-yangi tugilgan chaqaloq) Meningial va ensefalitik sindrom. (Giperqo'zg'aluvchanlik, gipoqo'zg'aluvchanlik, talvasalar, gepiparezlar, to'g'ma nuqson va anomaliyalar). Patologik reflekslar.

4-mavzu. Bolalarda suyak – mushak tizimi va ularni jarohatlanish semiotikasi. Bolalarda suyak-mushak tizimini morfologik va funksional hususiyatlari, rivojlanishi. Bolalarda fosfor-kalsiy almashinuvining hususiyatlari. Suyak – mushak tizimining asosiy kasalliklari semiotikasi: raxit, osteomalyatsiya, osteoporoz, osteoid to'qimani o'sib ketishi, deformatsiyalari, mushaklar gipo va gipertonuslari, parez, paralichlar.

5-mavzu. Bolalar nafas olish tizimi anatomo-fiziologik hususiyatlari va nafas olish tizimini jarohatlanish semiotikasi.

Birinchi nafas mexanizmi. Bolalar nafas tizimini yoshiga ko'ra anatomik-fiziologik hususiyatlari. Tashqi nafas faoliyatlarini baholash usullari va mezonlari. Nafas tizimi kasalliklarini asosiy sindromlari. Nafas yo'llari obstruksiyasi sindromi. Nafas yetishmovchilik sindromi darajalari. “Bolalar kasalliklarini integrallashgan usulda olib borish” (BKIUOB) dasturi metodikasi asosida nafas olish sonini hisoblash, nafas yetishmovchiligini aniqlash va sharhlash.

6-mavzu. Bolalar yurak – qon tomir tizimi anatomo-fiziologik hususiyatlari va jarohatlanish semiotikasi.

Homilada qon aylanishi. Tug'ilgandan keyin qon aylanish jarayoni. Bolalarda yoshiga qarab gemodinamik ko'rsatkichlari. Bolalar yurak – qon tomir tizimi jarohatlanish semiotikasi. Bolalarda ko'p uchraydigan tug'ma yurak nuqsonlari semiotikasi. Yurak qon-tomir tizimi kasalliklari semiotikasi (miokardit, yurak yetishmovchiligi sindromi darajalari, kliniko-instrumental belgilari).

VI-semestr

7-mavzu. Bolalar hazm qilish tizimi anatomo-fiziologik hususiyatlari va jarohatlanish semiotikasi.

Bolalarda hazm tizimi anatomo-fiziologik hususiyatlari. Bolalarda uchraydigan hazm tizimi kasalliklari sindromi (o'tkir qorin, sariklik, malabsorbsiya, gastroenterokolit, jigar yetishmovchiligi) va semiotikasi. “Bolalar kasalliklarini integrallashgan usulda olib borish” (BKIUOB) dasturi metodikasi asosida diareya sindromini tashxislash, suvsizlanish darajasini aniqlash va rehidratatsiya

usullarini o'tkazish.

8-mavzu. Bolalar siydik hosil qilish va siydik chiqarish a'zolarianatomo-fiziologik hususiyatlari va jarohatlanish semiotikasi. Ayiruv organlari anatomo – fiziologik hususiyatlari. Kasalliklar semiotikasi va sindromlari (siydik qoldig'i sindromi, buyrak yetishmovchiligi sindromi).

9-mavzu. Bolalarda qon va qon yaratuvchi a'zolar anatomo-fiziologik hususiyatlari va jarohatlanish semiotikasi. Tanqislik anemiyalari.

Bolalar qon va qon hosil bo'lish a'zolari anatomik – fiziologik hususiyatlari. Qon va qon hosil bo'lish a'zolari kasalliklari sindromi (anemiya, leykoz, gemorragik, periferik limfa tugunlari kattalashish) va semiotikasi (periferik qonni asosiy ko'rsatkichlarini kamayishi, ko'payishi). Temir, vitamin B12 va Foliy kislota yetishmovchiligi anemiyalarini etiopatogenezi va zamonaviy tashxisoti. .

10-mavzu. Bolalarda endokrin tizimi anatomo-fiziologik hususiyatlari va jarohatlanish semiotikasi. Bolalarda endokrin tizimini anatomik fiziologik hususiyatlariga ko'ra tekshirish usullari. Gipotaloma-gipofizar bo'g'liqlik. Bolalarda endokrin tizimini asosiy kasalliklari buzilishlar (Gipoterioz, giperterioz, qandli va qandsiz diabet, ginikomastiya, monorxizm, kriptomizm) semiotikasi va sindromlari.

11-mavzu. Bolalarda energiya almashinuvi. Bolalarda energiya almashinuvi hususiyatlari, energiya, oqsil va kaloriyaga bo'lgan talab. Oqsil, uglevod va yog' almashinuvi hususiyatlari. Oqsil (seliakiya, sigir suti oqsilini hazm qila olmaslik, aminoatsidopatiyalar), uglevod (disaxaridlar yetishmovchiligi, glikogenozlar, galaktozemiya, fruktozuriya va fruktozemiya) va yog' (giperlipidemiya, to'qima lipidlari sindromi) almashinuvi asosiy kasalliklar semiotikasi.

12-mavzu. Ko'krak suti bilan ovqatlantirish Ko'krak bilan boqishni zamonaviy tamoyillari. Bolalarni ovqatlantirish. Ko'krak bilan boqishni afzalliklari. Ko'krak bezi anatomiyasi va sut ishlab chiqarish mexanizmi.

Ona suti tarkibi va uni xayvon sutlaridan farqi. Og'iz sutini tarkibi va uni bola uchun ahamiyati. Ko'krak suti bilan boqish bo'yicha maslahatlar olib borish va uning bolani to'g'ri rivojlanishidagi ahamiyati. Qo'shimcha va suniy ovqatlantirish tamoyillari va ularni bosqichma bosqich kiritish.

I. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar *V semester*

Fan bo'yicha mashg'ulotlar nazariy va amaliy qismi o'zaro bog'liq holda quyidagi mavzular bo'yicha o'tkaziladi:

- 1 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalar kasalliklari propedevtikasi faniga kirish. Kasallik tarixi bilan tanishish. Kasallik va hayotiy anamnezini yig'ish (shoshilinch baholash tushunchasi, anamnez yig'ish, sog'lom va bemor bolani ob'ektiv tekshirish) (BKIUOB - statsionar). **Patologiyani aniqlash, zarur diagnostika tadbirlarini aniqlash uchun ota-onalarni (yoki qonuniy vakillarni) maqsadli so'roq qilish va bolani fizik tekshiruvdan o'tkazish imkoniyatiga ega bo'lish; Al-Farabi Kazakh National University. Infancy, Childhood and Youth (Pediatrics). Go'daklik, bolalik va Yoshlik (Pediatriya). №163**
- 2 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarni o'sish va rivojlanishini baholash standartlari va mezonlari. JSST bo'yicha 5 yoshgacha bolalarning o'sish va rivojlanishining monitoringi. Bolalarni biologik va xronologik yoshi. Antropometrik o'lchovlar texnikasi
- 3 **Amaliy mashg'ulot:** O'sish va rivojlanishni buzilishlar semiotikasi. Buzilishlar semiotikasini erta aniqlash va monitoring. Bolaning to'g'ri jismoniy va aqliy rivojlanishini ta'minlash uchun ovqatlanish va bolalarni parvarish qilish bo'yicha bilimlarni, shuningdek profilaktika choralarini (shu jumladan immunoprofilaktikani) qo'llash; Al-Farabi Kazakh National University. Infancy, Childhood and Youth (Pediatrics). Go'daklik, bolalik va Yoshlik (Pediatriya). №163
- 4 **Amaliy mashg'ulot:** Yangi tug'ilgan chaqaloqni ko'rikdan o'tkazish. (EPU - YAngi tug'ilgan chaqaloqni to'liq ko'rikdan o'tkazish modul 1N). Chaqaloqlar fiziologik reflekslari. **Sog'lom yangi tug'ilgan va erta tug'ilgan chaqaloq, chaqaloq, bola va o'smirning holati va boshqaruvini baholash uchun anatomik va fiziologik xususiyatlar haqidagi bilimlarni qo'llash. Al-Farabi Kazakh National University. Infancy, Childhood and Youth (Pediatrics). Go'daklik, bolalik va Yoshlik (Pediatriya). №163**
- 5 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda teri, teri osti yog` qavatini anatomo-fiziologik hususiyatlariga yoshga doir hususiyatlari va tekshirish usullari. Bolalarda teri, teri osti yog` qavatini jarohatlanish semiotikasi va sindromlari. (Birlamchi va ikkilamchi toshmalar, petixiyalar, gemorragiyalar).
- 6 **Amaliy mashg'ulot:** Ovqatlanish holatini baholash: ovqatlanish buzulishi haqida tushuncha - OEE, ortiqcha vazn xavfi, ortiqcha vazn, semizlik. Egri chiziq va jadval yordamida boholash.
- 7 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarni asab-ruhiy rivojlanishi. Statika, motorikani

rivojlanish bosqichlari. Nutqni, emotsiya va muloqot shakllarini rivojlanishi. Motorikani boholashda muvaffaqiyatlar ekрани. (MKJ-yangi tugilgan chaqaloq).

- 8 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda asab tizimini jarohatlanish semiotikasi va sindromlari. Meningial va ensefalitik sindrom. (Giperqo'zg'aluvchanlik, gipoqo'zg'aluvchanlik, talvasalar, gepiparezlar, tu'g'ma nuqson va anomaliyalar). Patologik reflekslar.
- 9 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda suyak va mushak tizimini anatomo-fiziologik hususiyatlariga ko'ra tekshirish usullari. Tana tuzilishini proporsiyalari va uni yoshga ko'ra o'zgarishi. Bolalarda suyak va mushak tizimini jarohatlanish semiotikasi va sindromlari. (Gipotonus, gipertonus, ko'krak qafasi deformatsiyasi, osteoporoz, tu'g'ma nuqsonlar). Raxit kasalligi.
- 10 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda nafas a'zolarini anatomo-fiziologik hususiyatlari. Yuqori nafas a'zolari va ularni tekshirish usullari. Fiziologik nafas turlari (Pueril, vezikulyar, bronxial).
- 11 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda pastki nafas yo'llari va ularni tekshirish usullari. Patologik nafas turlari (Xirillashlar, krepitatsiya, plevra ishqalanishi, bronxofoniya)
- 12 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda (erta va katta yoshli) nafas tizimi kasalliklarini semiotikasi va sindromlari (BKIUOB – yo'tal, astmoid sindrom, nafas buzilishlari).
- 13 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda yurak qon tomir tizimini anatomo-fiziologik hususiyatlari. Tekshirish usullari: ko'rik, palpatsiya, perkussiya, laborator va instrumental tekshirish usullari. Xomilada qon aylanishi.
- 14 **Amaliy mashg'ulot:** Yurak auskultatsiyasi. Yurak tonlari va ularni hosil bo'lishi. Bolalarda yurak qon tomir tizimini funksional tekshirish usullari. Bolalarda EKGni yoshga bog'liq hususiyatlari.
- 15 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda (erta va katta yoshli) yurak qon tomir tizimini buzilishlar semiotikasi va sindromlari.
- 1 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda hazm tizimini anatomo-fiziologik hususiyatlariga ko'ra tekshirish usullari. Koprogramma interpretatsiyasi
- 2 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda (erta va katta yoshli) hazm tizimini jarohatlanish semiotikasi va sindromlari (BKIUOB - Diareya). Sariqlik va dispeptik sindrom.

- 3 **Amaliy mashg'ulot:** Bolalarda siydik hosil qilish va ajratish a'zolarini anatomo-fiziologik hususiyatlariga ko'ra tekshirish usullari. Siydik tahlillari interpretatsiyasi.
- 4 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarda siydik hosil qilish va ajratish a'zolarini jarohatlanish semiotikasi va sindromlari. Proksimal va distal kanalchalarni jarohatlanish sindromlari.
- 5 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarda qon yaratish a'zolarini anatomo-fiziologik hususiyatlariga ko'ra tekshirish usullari. Turli yoshdagi bolalarda periferik qon tarkibi.
- 6 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarda qon yaratish a'zolarini jarohatlanish semiotikasi va sindromlari. Bolalarda tanqislik anemiyalari. Etiologiyasi, diagnostikasi va oldini olish.
- 7 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarda endokrin sistemasi anatomo-fiziologik hususiyatlari va tekshirish usullari. Gipotalomaga-gipofizar bog'liqlik. Endokrin sistemani buzilishlari (Gipoterioz, giperterioz, qandli va qandsiz diabet, ginekomastiya, monorxizm, kriptomaxizm) semiotikasi.
- 8 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarda immun tizimi. Markaziy va periferik immun a'zolar. Immun tizimini buzilishlar semiotikasi. OITS kasalligi..
- 9 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarda jismoniy va asab ruhiy rivojlanishni kompleks baholash. Jinsiy rivojlanishini Tenner usuli bo'yicha kompleks baholash. Akselaratsiya va retardatsiya. Pediatriyada salomatlik guruhlari.
- 10 **Amaliy mashg'ulot.** Sog'lom va kasal bolalardan anamnez yig'ish va ota-onasi bilan muloqot qilish va barcha a'zo va tizimlar bo'yicha ob'ektiv tekshirish.
- 11 **Amaliy mashg'ulot:** Kasallik tarixini himoyalash.
- 12 **Amaliy mashg'ulot.** Ko'krak bilan boqishni zamonaviy tamoyillari. Ko'krak bilan boqishni afzalliklari. Ko'krak bezi anatomiyasi va sut ishlab chiqarish mexanizmi. Ona suti tarkibi va uni xayvon sutlaridan farqi. Og'iz sutini tarkibi va uni bola uchun ahamiyati. Ko'krak suti bilan boqish bo'yicha maslahatlar olib borish.
- 13 **Amaliy mashg'ulot.** Bolani ko'krakka qo'yish qoidalari. Ko'krak suti bilan boqishni 10 ta muoffaqiyatli qadami. Homilador va emizikli onalarni ovqatlanish ratsioni. Ko'krak bilan boqishga qarshiliklar va qiyinchiliklar. Sut sog'ishga ko'rsatmalar va qoidalari. Ko'krak suti yetishmovchiligi belgilari. Ko'krak suti yetishmovchiligida maslahat olib borish.
- 14 **Amaliy mashg'ulot.** Bolalarni aralash va suniy ovqatlantirish.

Qo'shimcha ovqatga o'tish qoidalarini. Qo'shimcha ovqatga erta va kech o'tish asoratlari. Suniy aralashmalar va ularning turlari.

- 15 **Amaliy mashg'ulot:** 2-yoshdan katta bolalarni ratsional ovqatlantirish. Onalarga maslahat berish. Bolalarga ovqat menyusini tuzish. Kasal va sog'lom bolani ovqatlantirish.

ORALIQ NAZORAT(ON)

ONda talaba tomonidan modulning hamma mavzularni o'z ichiga olgan bo'limi yoki qismi bo'yicha bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi baholanadi.

Ambulator poliklinik pediatriya moduli bo'yicha bo'yicha ON semestrda bir marta o'tkaziladi. ONga JN bo'yicha tegishli kreditlarni to'plagan talabalar kiritiladi. ON kafedra majlisining qarori bilan yozma, og'zaki, test yoki OSKE shakllarida o'tkaziladi. ONdan o'tgan talaba YaNga qo'yiladi.

Oraliq nazoratni o'tkazish jarayoni kafedra mudiri tomonidan tuzilgan komissiya ishtirokida davriy ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, oraliq nazorat natijalari bekor qilinadi va oraliq nazorat qayta o'tkaziladi.

YaKUNIY NAZORAT

JNga ajratilgan kreditlarni to'liq to'plagan talaba YaNga kiritiladi. YaNda talabaning bilim, ko'nikma va malakalari modulning umumiy mazmuni doirasida baholanadi. YaN modul bo'yicha o'quv mashg'ulotlari tugaganidan so'ng 2 bocqichda olinadi, 1-bocqich - kafedrada OSCE shaklida, 2-bocqich test markazida o'tkaziladi. YaNda 55 saralash ballini yig'a olmagan talaba YaNdan o'tmagan va modulni o'zlashtirmagan deb hisoblanadi, JNda to'liq kreditni yiqqan bo'lsa ham).

Ta'lim muassasasi rektorining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida YaNni o'tkazish jarayoni davriy ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda YaN natijalari bekor qilinadi va YaN qayta o'tkaziladi.

Kasalligi sababli YaNdan o'tolmagan talabalarga fakultet dekani farmoyishi asosida, o'qishni boshlaganidan so'ng ikki hafta muddatda topshirishga ruxsat beriladi. Semestr yakunida YaNdan o'tolmagan talaba akademik qarzdor hisoblanadi. Akademik qarzdor talabalarga semestr tugaganidan keyin qayta o'zlashtirish uchun bir oy muddat beriladi. Shu muddat davomida modulni o'zlashtira olmagan talaba fakultet dekani tavsiyasiga ko'ra belgilangan tartibda rektorning buyrug'I bilan talabalar safidan chetlashtiriladi.

Talaba nazorat natijalaridan norozi bo'lsa, modul bo'yicha nazorat turi natijalari e'lon qilingan vaqtdan boshlab bir kun mobaynida fakultet dekaniga ariza bilan murojaat etishi mumkin. Bunday holda fakultet dekanining taqdimnomasiga ko'ra rektor buyrug'i bilan 3 (uch) a'zodan kam bo'lmagan tarkibda apellyatsiya komissiyasi tashkil etiladi.

Apellyatsiya komissiyasi talabalarning arizalarini ko'rib chiqib, shu kunning o'zida xulosasini bildiradi.

Baholashning o'rnatilgan talablar asosida belgilangan muddatlarda o'tkazilishi hamda rasmiylashtirilishi fakultet dekani, kafedra mudiri, o'quv bo'limi hamda ichki nazorat va monitoring bo'limi tomonidan nazorat qilinadi. Al-Farabi Kazakh National University. Infancy, Childhood and Youth (Pediatrics). Go'daklik, bolalik va Yoshlik (Pediatriya). №163 Pediatriya fanining ishchi o'quv dasturidan quyidagi amaliy mash'ulot mavzulari qo'shimcha sifatida kiritildi

Patologiyani aniqlash, zarur diagnostika tadbirlarini aniqlash uchun ota-onalarni (yoki qonuniy vakillarni) maqsadli so'roq qilish va bolani fizik tekshiruvdan o'tkazish imkoniyatiga ega bo'lish

2. Sog'lom yangi tug'ilgan va erta tug'ilgan chaqaloq, chaqaloq, bola va o'smirning holati va boshqaruvini baholash uchun anatomik va fiziologik xususiyatlar haqidagi bilimlarni qo'llash

3. Bolaning to'g'ri jismoniy va aqliy rivojlanishini ta'minlash uchun ovqatlanish va bolalarni parvarish qilish bo'yicha bilimlarni, shuningdek profilaktika choralarini (shu jumladan immunoprofilaktikani) qo'llash

5. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. Bolalar kasalliklari propedevtikasi. Arziqulov A.SH. va boshqalar 2012 y Darslik. Andijon.2017 y.
2. Пропедевтика детских болезней. Ашурова Д.Т. и др. 2018 г.
3. Пропедевтика детских болезней. Калмыкова А.С. тахрири остида, 2018.
4. Daminov T.O., Xalmatova B.T., Boboeva O'.R. Bolalar kasalliklari. Darslik. -Toshkent.. Tafakkur Bo'stoni. 2013 y.
5. ДАМИНОВ Т.О., ХАЛМАТОВА Б.Т., БОБОЕВА У.Р. Детские болезни. Учебник. –Ташкент 2013 г.

5.1. Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Капитан Т.В. Пропедевтика детских болезней., М. 2006 г.
2. Мазурин А.В., Воронцов И.М., Пропедевтика детских болезней. 2 оэ издание Санкт. П. 2009.
3. Dauksh I.A., Muratxodjaeva A.V. va boshlalar. Bolalarda mineral almashinuvning buzilishi (raxit, spazmofiliya, gipervitaminoz D), o`quv uslubiy qo`llanma, 2012 yil.
4. Беляева Л.М. Детская кардиология и нефрология – практическое руководство -Москва, ГЭОТАР, 2011 г
5. Bolalarga statsionar yordam ko`rsatish. Metodik qo`llanma.(UzSSV №225buyrug`i, 2013)
6. Игнатова М.С. Детская нефрология – руководство для врачей – Москва,ГЭОТАР, 2011 г
7. Кильдиярова Р.Р. Лабораторные и функциональные методы исследования в практике педиатрии – учебно-методическое пособие, -Москва., ГЭОТАР., 2012 г
8. Шабалов Н.П. Детские болезни. – Учебник, Москва., ГЭОТАР., 2010.
9. Баранов А.А. Детские болезни. - Учебник. - Москва, ГЭОТАР, 2009 г
10. Василевский И.В. Дифференциальная диагностика и терапия кашля у детей и подростков. – учебно-методическое пособие – Минск. БелМАПО, 2006 г
11. Xalmatova B.T., Bobomuratov T.A. Pediatriyada sindromal diagnostika. –o`quv qo`llanma, Toshkent, TTA bosmaxonasi, 2010 y
12. Nelson Textbook of Pediatrics, 20 editions. Robert M. Kliegman, Bonita Stanton, Joseph St. Geme., Elsevier, 2016.
13. Al-Farabi Kazakh National University. Infancy, Childhood and Youth (Pediatrics). №163 www.kaznu.kz.
14. Справочник врача-педиатра [Электронный ресурс] / Кильдиярова Р.Р., Колесникова М.Б. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - <http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970427996.html>

Kafedrada yaratilgan oquv qo`llanma, elektron darslik va monografiyalar:

1. Abdullayeva M.E. Raxmanova U.X., Karimova A.A. Bolalar kasalliklari proprdevtikasi. – O`quv qullanma.-Toshkent.-2021 y.-317 b.
- 15.Nuritdinova G.T., Inakova B.B., Abdullayeva M.E. Yangi tug`ilgan Sog`lom va kasal chaqaloqlarni parvarish asoslari. O`quv qo`llanma, T.2020.
2. Нуритдинова Г.Т., Инакова Б.Б., Абдуллаева М.Э. Основы ухода

	<p>за здоровыми и больными новорожденными детьми. Учебное пособие, Т.2020</p> <p>3. Жураева М.А., Валиева М.Ю., Ганиева И.У., Ашуралиева М.А. Клиническая лабораторная диагностика. Учебник, Т. 2020</p> <p>4. Абдуллаева М.Э. «Технология симуляционного обучения педиатрии». Электронное учебное пособие. Т. 2022</p> <p>5. Abdullayeva M.E. Bolalarda kechadigan o`tkir holatlar va ularda shoshilinch yordam ko`rsatish. O`quv qo`llanma. Andijon 2023.</p> <p>6. Xolmatova N.O., Nishonova D.V. Bolalarning jismoniy rivojlanishi. O`quv qo`llanma. Andijon 2023.</p> <p>7. Абдуллаева М.Э. «Наглядная пропедевтика педиатрии в алгоритмах и рисунках. Андижан, 2025.</p> <p style="text-align: center;">Internet saytlari:</p> <p>1. www.ziyonet.uz</p> <p>2. www.medlincs.ru</p> <p>3. www.medbook.ru.</p> <p>4. http://www.labirint.ru/books/570674/</p> <p>5. http://www.labirint.ru/books/570674/</p> <p>6. http://www.labirint.ru/books/569902/</p> <p>7. http://www.labirint.ru/books/569744/</p> <p>8. http://www.labirint.ru/books/561702/</p> <p>9. http://www.labirint.ru/books/558529/</p> <p>10. http://www.labirint.ru/books/553394/</p> <p>11. http://www.labirint.ru/books/534343/</p> <p>12. http://www.labirint.ru/books/532940/</p> <p>13. http://www.pediatr-russia.ru</p> <p>14. Germaniyaning “Lecturio GmbH” meditsina sayti</p> <p>15. www.kaznu.kz. Al-Farabi Kazakh National University. Infancy, Childhood and Youth (Pediatrics). №163</p>
7	Andijon davlat tibbiyot instituti tomonidan ishlab chiqilgan va OTM kengashi tomonidan 27.08.2025 y da tasdiqlangan.
8	<p>Fan/modul uchun mas`ullar:</p> <p>Abdullayeva M.E. BKP va poliklinik pediatriya kafedrası mudiri, dotsent</p> <p>Abdulxakova R.M. BKP va poliklinik pediatriya kafedrası assistenti</p>
9	<p>Taqrizchi:</p> <p>Arzibekov A.G. “Pediatriya» kafedrası mudiri, dotsent</p> <p>Ganiyeva M.Sh «Gospital pediatriya » kafedrası mudiri, dotsent</p>